

Psycho-spiritual experience of educational activity is analyzed via such its components as: self-knowledge themself and awareness world's self-worth; free cooperation's field and realization personal norm; self-determination's individual-action field; free and responsible self-creation's field where valuable and responsible relation for own life's activity is realized.

In a further research study is provides processes of self-determination of student's personality in psycho-spiritual High School's space, psychological actions of individual spiritual self-development, features of formation of students' spiritual needs, values, life's senses.

Key words: *personality's spiritual potential, values, personal senses, educational activities' psycho-spiritual space.*

Отримано: 10.02.2015 р.

УДК 159.923.3

В.В. Вишньовський

ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ВНЗ ДО ОТРИМАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

В.В. Вишньовський *Готовність студентів ВНЗ до отримання психологічної допомоги.* У статті розглянуто різні підходи до поняття готовності, висвітлено основні проблеми студентського віку, зазначено особливості психологічної допомоги. Встановлено основні бар'єри та стереотипи які заважають студентам отримати психологічну допомогу від фахівця. Доведено, що студенти є найбільш вразливою соціальною групою до стресогенних чинників, які спричиняють порушення психічної рівноваги, виникнення емоційних та особистісних труднощів. Зроблено висновок про те, що використання різних форм психологічної допомоги особистості має бути одним із пунктів у концепціях розвитку різних сфер нашого суспільства та діяльності психологічної служби ВНЗ.

Ключові слова: *готовність, психологічна готовність, студентська молодь, психологічна допомога, психологічна служба ВНЗ, психологічні бар'єри, психологічні стереотипи.*

В.В. Вишньовський *Готовность студентов вузов до получения психологической помощи.* В статье рассмотрены различные подходы к понятию готовности, освещены основные проблемы студенческого возраста, указано особенности психологической помощи. Установлены основные барьеры и стереотипы которые мешают студентам получить психологическую помощь от специалиста. Доказано, что студенты являются наиболее уязвимой социальной группой в стрессогенных факторов, вызывающих нарушение психического равновесия, возникновение эмоциональных и личностных проблем. Сделан вывод о том, что использование различных форм психологической помощи личности должно быть одним из пунктов в концепциях развития различных сфер общества и деятельности психологической службы вуза.

Ключевые слова: *готовность, психологическая готовность, студенты, психологическая помощь, психологическая служба вуза, психологические барьеры, психологические стереотипы.*

Постановка проблеми. Останні декілька років становлення незалежної української держави її економічного та соціального розвитку, інтеграції в європейське і світове співтовариство привнесли багато змін в усіх сферах суспільного життя нашої країни. Збільшення кількості міжнаціональних конфліктів, різного роду надзвичайних ситуацій, соціальних і екологічних катастроф які впливають на психіку людини вимагає приділення більшої уваги психологічній допомозі особистості. Саме тому дуже важливим постає питання надання психологічної допомоги людям різного віку та різних професій з різноманітними проблемами. Однак для того щоб надати психологічну допомогу клієнт має звернутись за нею, бути психологічно готовим її отримати.

Особливою актуальності набуває питання готовності студентської молоді до отримання психологічної допомоги. Адже студентство – це етап життя, на якому перед людиною постають проблеми самовизначення, вибору життєвих цінностей, подальшого шляху розвитку, як професійного, так і особистісного. Звідси й маємо ряд проблем у студентській молоді які в багатьох випадках носять суто психологічний характер та впливають на здоров'я в тому числі і на психічне здоров'я.

Студентська молодь це одна з соціальних груп, що чутливо реагує на сучасні соціальні, економічні та політичні трансформації, зокрема неналежне цінування інтелектуальних здобутків, труднощі у професійній самореалізації, неоднозначність орієнтирів до самоздійснення. Е. Еріксон наголошував, що висока сензитивність до стресів у цьому віці зумовлена кризою ідентичності. Окрім цього серед психологічних проблем періоду студентства – протиріччя між бажанням здобути свободу, вирішувати свої проблеми самостійно і збереженням фінансової та інколи й емоційної залежності від батьків; бажанням автономії та необхідністю входження і адаптації до нового соціального середовища, що вимагає нових соціальних компетенцій.

Психологічні труднощі можуть спровокувати й інші особливості студентського життя, зокрема академічні оцінки, які часто сприймаються як мірило особистісних якостей. Студент, який не виправдовує надій, покладених на нього сім'єю або викладачем, здатний повністю втратити повагу до себе, віру у власні сили і надію на будь-який успіх у житті.

Важку психотравму в цьому віці може спричинити розрив стосунків з коханою людиною чи ворожі взаємини у студентській групі. Віддаленість від сім'ї, нестача належної підтримки, високе нервово-психічне напруження, значні розумові навантаження на фоні дифузної чи фрагментарної ідентичності, низька культура саморегуляції – усе це висуває підвищені вимоги до резервних механізмів психіки, зрив яких спричиняє нервово-психічні розлади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуючи різні аспекти психологічної готовності, вчені розглядають дане поняття як: інтег-

ративну здібність (система, комплекс, конгломерат, констеляція здібностей) – Б. Ананьєв, С. Рубінштейн, Г. Балл; якість особистості – К. Платонов, В. Ширінський; синтез властивостей особистості – В. Крутецький, С. Лібін; тимчасовий ситуативний стан – П. Рудик, ставлення – А. Веденов, особливий психічний стан – М. Дьяченко, Л. Кандибович, Н. Левітов, О. Ухтомський, М. Виноградов, Б. Ломов, В. Пушкін, Є. Корабліна та ін., настанову – С. Рубінштейн, К. Юнг, Д. Узнадзе та ін.

В українському та загалом пострадянському науковому просторі проведено низку досліджень, що підтверджують зростання популярності психологічної освіти, звернень за психологічними послугами (З. Кісарчук, О. Бондарчук, С. Петрушин, О. Хухлаєва), описують види запитів на психологічну допомогу (Г. Хомич, Р. Ткач, О. Бондаренко, Ю. Альошина, Г. Абрамова, М. Обозов) та типологію клієнтів-споживачів психологічних послуг (С. Васьківська, А. Копйов).

Проблеми психічного здоров'я сучасної студентської молоді турбують багатьох представників психологічної науки і практики, їх чинники та шляхи подолання в Україні досліджували Н. Гайова, С. Кудін, Т. Мазур, О. Гладошук, О. Хлівна, Ю. Мосейчук.

Мета статті. Теоретично обґрунтувати сутність поняття психологічної готовності, особливості розвитку особистості у студентському віці, та охарактеризувати чинники що заважають студентам ВНЗ звертатись по психологічну допомогу до фахівця.

Виклад основного матеріалу. Важко переоцінити значення, яке має для будь-якої людини допомога інших людей. Без неї неможливо обійтись в дитинстві і в старості, тому майже протягом усього життя людина покликана так чи інакше допомагати іншим – далеким і близьким людям.

Сьогодні постійно зростає потреба в отриманні якісної психологічної допомоги оскільки психологія буквально пронизує майже всі сфери людського життя. Проте кількість людей, які готові звернутися по допомогу до професійного психолога залишається незначною. На жаль, в Україні поряд з поширенням пропозицій психологічної допомоги, створенням кризових центрів для молоді, університетських психологічних центрів, кількість звернень за фаховою допомогою з метою подолання емоційних чи особистісних проблем залишається дуже низькою.

Проблема здоров'я молоді – стратегічна проблема сучасного українського суспільства, вирішення якої зумовлює якісні характеристики розвитку нації, його інтелектуальний та духовний капітал. Особливу увагу слід звернути на стан психічного здоров'я сучасної молоді, адже це одна з соціальних груп, що чутливо реагує на агресивні впливи сучасної цивілізації, перебуваючи під практично постійним впливом несприятливих соціально-психологічних факторів. Психологічний стан сучасної молоді

характеризується відчуттям невпевненості у завтрашньому дні, переважанням негативного настрою, агресивністю, запальністю, прагненням до штучної стимуляції організму за допомогою лікарських засобів, наркотичних речовин, екстремальної поведінки.

Останніми роками зі зростанням уваги до психології та виокремленням професії "практичний психолог" увагу акцентують на людині не як на носії симптомів, а як на активному творці свого здоров'я. Відтак, відповідальність за збереження та відтворення власного психічного здоров'я несе не стільки фахівець, скільки кожна людина. Тому необхідно підвищувати культуру психічного здоров'я яка містить сукупність таких компонентів як: усвідомлення потреби підтримання та зміцнення особистісних ресурсів психіки; потреби отримання необхідних знань щодо профілактики емоційних та особистісних розладів; планування своєї життєдіяльності відповідно до принципів збереження та збагачення ресурсів психіки, самореалізації та самовдосконалення; застосування необхідних знань та умінь щодо збереження власного психічного благополуччя та цілеспрямованого обмеження чинників ризику його порушення. Іншими словами – це сукупність компетенцій у розпізнаванні власних психологічних (емоційних, особистісних тощо) проблем, актуалізації резервів психіки, застосуванні психологічних знань, адекватних навичок психологічної самопомоги та готовності звернутися за психологічною допомогою до фахівця.

Троє з десяти громадян Америки у своєму житті звертались до психолога чи іншого фахівця сфери психічного здоров'я [8]. Тоді, як більшість росіян, згідно дослідження Ю. Левади [7], уникають звернень за фаховою допомогою і у вирішенні своїх психологічних проблем покладаються на власні сили. Проте, якщо і звертаються, то перевага надається тим фахівцям, які позиціонують себе як маги та екстрасенси.

У сучасному світі ті швидкі зміни, неочікувані ситуації, катаклізми, у значній мірі викликають у людини потребу у підтримці й допомозі. Робота практичного психолога являється різновидом діяльності, спрямованої на допомогу, і має свою специфіку. Власне психологічна допомога спрямована на підтримку особистості в процесі її розвитку, становлення і росту, яка здійснюється спеціальними психологічними методами (способами). Ці методи стимулюють прояв здатності кожної людини піклуватися про себе, розкривати і реалізовувати свої внутрішні потенціали, розв'язувати поставлені життєм завдання [4, с.11-12].

Тому звернення щодо отримання психологічної допомоги – це перший крок, що свідчить про реальне бажання щось змінити в собі, у своїх особистих стосунках чи в професійному житті, і цей крок робить це бажання більш реальним. Надання психологічної допомоги особистості, групі, організації – це основна мета практичної психології [1, с.16].

Загалом виділяють два класи звернень людей за допомогою:

- бажання людини розвиватися, вдосконалюватися, розширяти свій внутрішній світ, краще розуміти себе. Тоді психологічна консультація може бути інформаційною (надання інформації щодо результатів психодіагностичного дослідження) або профілюючою (орієнтування на певний вид діяльності).;

- конкретні особисті труднощі або проблеми. Тоді консультація буде мати корекційний характер і бути підтримуючою, або направленою на зміну ставлення особистості до себе чи до інших людей та ситуацій.

Характер і напрям практичного забезпечення процесу психологічної допомоги залежить від трьох аспектів:

- актуальність психологічної допомоги і готовність до її прийняття – що є необхідною психологічною умовою для її надання. Численні дослідження показують, що на різних етапах можуть виникати специфічні для певного віку актуальні перешкоди, проблеми які носять об'єктивний і суб'єктивний характер і які пов'язані з необхідністю засвоєння нових життєвих ситуацій та досвіду. Також можуть виникати особливі випадки (смерть близької людини, насилля, постравматичний стрес) подолати які дуже важко самій людині без підтримки. Тому причини звернень за психологічною допомогою різноманітні: проблеми особистісного розвитку і росту, проблеми спілкування і взаємодії з іншими людьми, а також проблеми, пов'язані з гострими екстремальними кризовими ситуаціями [4, с.17];

- готовність до надання психологічної допомоги. В більшості випадків, ефективність психологічного впливу, визначається вмотивованістю, особистісною позицією і професіоналізмом спеціаліста. Тобто особистісними передумовами до надання психологічної допомоги, про особистість психолога – консультанта, терапевта і так далі [4, с.18];

- теоретико-методологічною базою, яка є стрижнем організації та проведення психологічної допомоги та визначає її специфіку і спрямування [4, с.18]. Вибір конкретної теоретико-методологічної парадигми, на основі якої здійснюється психологічна допомога, залишається за спеціалістом, який виконує цю роботу, і являється важливим фактором його особистої професійної відповідальності. Необхідно, щоб такий вибір робився усвідомлено з урахуванням власних індивідуальних переваг, підготовленості й компетентності [4, с.18].

Термін "готовність" виник в експериментальній психології з кінця ХІХст., де розглядався як настанова, психічний стан суб'єкта, що спричиняє поведінку (діяльність) певного характеру й спрямованості (К. Макбе, О. Кюльпе, Д. Узнадзе та ін.). З середини ХХ ст. готовність трактували як якісний показник саморегуляції поведінки людини (У. Томас, Д. Кац, Г. Оллпорт та ін.). Пізніше зазначений феномен був перенесений у психолого-педагогічні дослідження у контексті теорії діяльності взагалі

та професійної діяльності зокрема (М. Дьяченко, Л. Кандибович, М. Левітов та ін.).

Згідно з К. Платоновим, психологічна готовність визначається як "стійкий результат трудового виховання, або тимчасовий результат психічної підготовки, або психологічної мобілізації в даний період психологічного стану" [2, с. 110].

М. Котиком термін "готовність" розглядається як мотиваційний аспект особистості, як прояв бажання, фактор ситуативності (тимчасовості), оскільки воно сприймається швидше як характеристика стану, аніж якість особистості [5, с. 249].

Як стверджують М. Дьяченко та Л. Кандибович, проблема готовності особистості повинна мати і моральний бік [2]. Аналізуючи трактування готовності, автори пропонують класифікувати її в залежності від тривалості перебігу даного стану. Н. Левітов розрізняє довготривалу (стійку, тривалу), яка розуміється в якості визначального рівня професійної придатності, та динамічну (тимчасову, ситуативну) готовність, як передстартовий стан до діяльності. Таким чином, розглядаючи готовність як результат вищої нервової діяльності, індивідуальних характеристик особистості та умов перебігу діяльності М. Дьяченко, Л. Кандибович та А. Деркач мають схожий погляд і характеризують тимчасову готовність як "стан готовності", що ближче до психічних процесів, а тривалу – як внутрішньоособистісне утворення із складною структурою [2]. Дослідники зазначають, що довготривала та ситуаційна готовність утворюють функціональну єдність і органічно переходять одна в одну. У свою чергу, поширюючи класифікацію ситуаційної готовності, А. Понукалін виокремлює ще три стани: передробочий (передстартовий) та постробочий (передфінішний) та екстрена готовність (випадкова). Тобто вчені, реалізуючи даний підхід, спираються на положення, що зміст та структура готовності залежать від функціональних обов'язків, завдань, а тривала готовність, як стійка характеристика особистості, відповідає змісту та умовам діяльності.

Системний характер психологічної готовності потребує дослідження структури, елементів розглянутого явища. Порівнюючи думки вчених Л. Захарової [3], П. Горностай, М. Дьяченко та Л. Кандибовича [2], можна помітити, що вони дещо різняться, але доповнюють одна одну. Згідно позиції Л. Кандибовича, психологічна готовність трактується як поєднання наступних видів: мотиваційного (позитивне ставлення до професії, інтерес до неї, інші стійкі мотиви); орієнтаційного (знання, уявлення про особливості та умови професійної діяльності, її вимог до особистості); операційного (володіння засобами та прийомами професійної діяльності, необхідними знаннями, навичками та вміннями, процесами аналізу та синтезу, порівняння та узагальнення та ін.); вольового (самоконтроль, вміння ке-

рувати діями); оцінного (самооцінка своєї професійної підготовленості та відповідність процесу рішення професійних завдань оптимальним трудовим зразкам).

Структура Л. Захарової не вміщує в собі оцінний компонент, а П. Горностая – вольовий. Будуючи власну модель психологічної готовності, А. Мельничук представляє її у вигляді дворівневої системи. Перший рівень – потенційна готовність, утворений інтелектуальним та операційним компонентами та обумовлює можливість існування готовності. Наступний – актуальна готовність, забезпечує на основі першого стану виникнення тривалої або короткочасної готовності для рішення конкретних завдань. У своєму складі має мотиваційний, емоційний, вольовий компоненти. У свою чергу, О. Дмитрієва, що інтерпретує психологічну готовність як стійку характеристику особистості та суттєву передумову до цілеспрямованої діяльності, яка дозволяє на власному досвіді, знаннях, особистісних якостях успішно виконувати професійні обов'язки, запропонувала такі компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний.

Психологічну готовність до прийняття допомоги ми визначаємо як актуально виявлений стан особистості, який полягає в наявності в неї активного бажання змінити ситуацію, вирішивши проблему, що виникла, і в позитивному ставленні до запропонованої допомоги [4, с. 17]. Безумовно, рівень готовності до прийняття психологічної допомоги, очікування відносно її результатів залежать від розвитку самосвідомості особистості, її інтелектуальних, емоційних, вольових, характерологічних, вікових і статевих особливостей.

Студентство – це особлива соціальна категорія, специфічна спільнота людей, організовано об'єднана інститутом вищої освіти. У плані загальнопсихічного розвитку студентство є періодом інтенсивної соціалізації людини, розвитку вищих психічних функцій, становлення всієї інтелектуальної системи і особистості в цілому.

Серед зарубіжних дослідників проблеми психічного здоров'я студентів досліджував М. Кіцроу, стверджуючи, що останніми роками в університетах США спостерігають помітне збільшення як числа студентів із серйозними психологічними проблемами, так і кількості студентів, котрі шукають психологічної допомоги [11].

Результати лонгітюдного дослідження С. Бентон і співавторів показали, що студенти, котрі отримували послуги психологічного консультування при університетах, в останні роки, порівняно зі студентами попередніх років, часто мають більш ускладнені проблеми, що включають в себе як типові для студентської молоді (наприклад, труднощі у міжособистісних стосунках та проблеми перехідного періоду), так і більш серйозні проблеми (наприклад, тривога, депресія, суїцидальні думки, розлади особистості) [10].

Психологи-практики зазначають, що за останні двадцять років зростає кількість осіб, які володіють базовими психологічними знаннями, активно підвищують власну емоційну та соціальну компетентність, читаючи фахову літературу, відвідуючи відповідні навчальні семінари та тренінги. Все ж готовність звертатись до психолога чи психотерапевта залишається низькою через стигматизованість такої допомоги та численні психологічні бар'єри.

Емпіричними дослідженнями психологічних бар'єрів на шляху отримання психологічної допомоги, як однієї з найбільших перешкод у профілактиці порушень психічного здоров'я, займалась низка зарубіжних дослідників. У своїй науковій статті С.Дж. Уїлсон та колеги [12] аналізують наступні результати досліджень. М.Дж. Соєр і співавтори, досліджуючи перешкоди до отримання психологічної допомоги в Австралії серед дорослих, виявили такі, як дороговартісність психологічної допомоги, відсутність знань щодо того, куди звернутись за допомогою, а також довготривале очікування своєї черги на отримання допомоги. М. Дональд і співавтори встановили, що молодих людей стримує у пошуку психологічної допомоги сумнів щодо конфіденційності у роботі психолога. С.Дж. Уїлсон і Ф.П. Дін виявили, що серед студентів домінують такі бар'єри, як недовіра, сором і побоювання втрати власної автономії, переконання, що від професійної допомоги мало користі, та сумніви у професійній компетентності фахівця. У дослідженні С.Дж. Уїлсона, Д. Ріквуд, Дж. Чароккі, Ф.П. Діна, виконаного в двох штатах Австралії із залученням 608 студентів, виявлено наступні значущі бар'єри до отримання психологічної допомоги: я можу вирішити власні проблеми сам; я думаю, що люди самі повинні справлятися зі своїми проблемами; мені соромно розказувати про свої проблеми сторонній людині (консультанту); навіть, якщо б я захотів, я не знайшов би часу на психологічні консультації, я побоююсь, що консультант може змусити мене робити те, чого я не хочу; я б не хотів, щоб мої родичі дізнались, що я шукаю психологічну допомогу; я не можу дозволити собі так дорого платити за психологічне консультування; нічого не зміниться, навіть коли я звернуся до психолога; якщо я піду до психолога, я можу довідатись, що зі мною щось не так, що я – божевільний, я побоююсь, що консультант порушить мою таємницю [12].

Отож, попри значну поширеність психологічної допомоги на Заході, є численні бар'єри на шляху її отримання.

Вітчизняні науковці та психологи-практики, описуючи подібні психологічні перешкоди, виокремлюють низку їх чинників: ототожнення поняття психологічної та психіатричної допомоги в масовій свідомості та стереотипно негативне ставлення до неї, детерміноване політичними процесами минулого, коли психіатрична практика застосовувалась в каральних, репресивних цілях (Ю. Мединська, Р. Гривул); нестача компетентних

фахівців у сфері психічного здоров'я, що підриває довіру щодо ефективності психологічних послуг (О. Романчук); активізація міфічної свідомості, що проявляється в очікуванні чуда, породжує запит на магів та екстрасенсів, які обіцяють швидке позбавлення від різного виду проблем (М. Миколайчук, Ю. Мединська).

В дослідженнях М. Миколайчук та В. Карпенко стосовно готовності звертатись до психолога та стигматизованості пошуку такої допомоги було з'ясовано, що студенти готові звертатись до психолога у випадку виникнення таких проблем: проблеми з самооцінкою, виникнення суїцидальних думок, депресивних станів, труднощів у стосунках з батьками. Та не готові звернутися до психолога у разі виникнення психосоматичних проблем, труднощів у міжособистісному спілкуванні з ровесниками, труднощів з ефективним плануванням часу.

Найбільшими бар'єрами на шляху отримання психологічної допомоги у опитаній студентській молоді є дороговартісність психологічної допомоги (68 %), брак інформації про фахових психологів та психологічні центри (56 %), переконання, що власні проблеми не надто серйозні для втручання фахівця психічного здоров'я (50%), вони можуть минути без відповідного втручання (47 %) [6].

Існування таких бар'єрів підтверджує потребу підвищення готовності до отримання психологічної допомоги у студентів ВНЗ з приводу ознак, чинників загострення психологічних труднощів та наслідків ігнорування їх значущості, відтермінування належного фахового втручання. Також важливим є роз'яснення шляхів та методів різних форм психологічної допомоги та їх терапевтичної цінності.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Таким чином психологічна служба ВНЗ має не лише надавати фахову психологічну допомогу, а й проводити профілактично-просвітницьку роботу шляхом проведення лекцій, семінарів, круглих столів, оприлюднюючи відповідну інформацію на інтернет-сторінках університетів, студентських форумах, розсилала роз'яснювальну інформацію на електронні поштові скриньки студентів тощо. Студентська молодь є найбільш вразливою соціальною групою до стресогенних чинників, які спричиняють порушення психічної рівноваги, виникнення емоційних та особистісних труднощів. Поряд з тим, готовність звернення за психологічною допомогою у цій віковій групі залишається низькою, що проявляється в неготовності студентів звертатись з приводу власних емоційних чи особистісних проблем до психолога (проблеми зайвої ваги, сну, вживанням наркотиків, психосоматичні проблеми, вагання у релігійних переконаннях та страхом втрати релігійної віри) надаючи перевагу пошуку підтримки у священників, батьків та друзів. До психолога студенти готові звернутись для вирішення проблем з депресією

чи наявністю суїцидальних думок. Також одним з чинників низької готовності отримати психологічну допомогу є домінування негативних соціальних стереотипів щодо професійної психологічної допомоги та психологічних бар'єрів на шляху її отримання. Встановлено, що найбільш поширеними з них є переконання в дороговартісності психологічної допомоги, відсутність інформації про фахових психологів та психологічні центри, переконання, що власні проблеми не надто серйозні для втручання фахівця та можуть минути без відповідного втручання, страх дізнатися про серйозність своїх проблем і бути примусово госпіталізованими.

До перспектив дослідження відносимо розробку та впровадження програми формування психологічної готовності, спрямованої на подолання психологічних бар'єрів у студентів на шляху звернення за фаховою допомогою та підвищення рівня психічної культури загалом за допомогою різних напрямів роботи практичного психолога психологічної служби ВНЗ.

Список використаних джерел

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч. / С.В. Васьківська. – 2-ге вид... – К.: Ніка-Центр, 2011 – 424 С.
2. Дьяченко М.И. Психологические проблемы готовности к деятельности / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович. – Минск : Университетское, 1976. – 176 с.
3. Захарова Л.Н. Психологические основы подготовки к профессиональной деятельности : автореф. дисс. ...докт. психол. н. / Л.Н. Захарова. – Новосибирск, 1997. – 38 с.
4. Кораблина Е.П. Психологическая помощь как профессиональная деятельность практического психолога: психологические проблемы самореализации личности / [под ред. Г.С. Никифорова, Л.А. Коростылёвой]. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2001. – Вып. 5 – С. 171?182.
5. Котик М.А. Психология и безопасность / М.А. Котик. – 3-е изд., испр. и доп. – Таллин : Валгус, 1989. – 447 с.
6. Миколайчук М. Дослідження культури звернення за психологічною допомогою у студентської молоді / М. Миколайчук, В. Карпенко // Практична психологія та соціальна робота : К., 2013. – № 6. – С. 10-15.
7. Социологический опрос показал, что большое количество россиян психологам предпочитает экстрасенсов и колдунов [Электронный ресурс] – Режим доступа. – URL: <http://believeinlove.3dn.ru/publ/30-1-0-4378>.
8. Трегина американців ходить до психологів [Электронный ресурс] – Режим доступа. – URL: <http://www.med2.ru/story.php?id=7520>.
9. Хлівна О. Індивідуально – психологічні характеристики психічного здоров'я студентської молоді / О. Хлівна // Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації. – 2011. – №3. – С. 257 – 262.

10. Benton S. A., Robertson J. M., Tseng W.-Ch., Newton F. B., Benton S. L. Changes in counseling center client problems across 13 years // Professional Psychology: Research and Practice. – 2003. – Vol. 34, № 1. – P. 66-72.

11. Kitzrow M.A. The mental health needs of today's college students: challenges and recommendations // NASPA Journal. – 2003. – Vol. 41, № 1. – P. 167-181.

12. Wilson C. J., Rickwood D., Ciarrochi J., Deane F. Adolescent barriers to seeking professional psychological help for personal-emotional and suicidal problems // Conference Proceedings of the 9th Annual Conference for Suicide Prevention Australia, June 2002, Sydney [Электронный ресурс] – Режим доступа. – URL: <http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1539&context=hbspapers>.

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Vas'kivs'ka S.V. Osnovy psykholohichnoho konsul'tuvannya: pidruch. / S.V. Vas'kivs'ka. – 2-he vyd... – K.: Nika-Tsent, 2011 – 424 C.

2. D'yachenko M.Y. Psykholohycheskye problemy hotovnosti k deyatel'nosti / M.Y. D'yachenko, L.A. Kandybovych. – Mynsk : Unyversytet'skoe, 1976. – 176 s.

3. Zakharova L.N. Psykholohycheskye osnovy podhotovky k professyonal'noy deyatel'nosti: avtoref. dyss. ...dokt. psykhol. n. / L.N. Zakharova. – Novosybyrsk, 1997. – 38 s.

4. Korablyna E.P. Psykholohycheskaya pomoshch' kak professyonal'naya deyatel'nost' praktycheskoho psykholoha: psykholohycheskye problemy samorealizatsyy lychnosti / [pod red. H.S. Nykyforova, L.A. Korostylevoy]. – SPb.: Yzd-vo S.-Peterb. un-ta, 2001. – Vyp. 5 – S. 171-182.

5. Kotyk M.A. Psykholohyya y bezopasnost' / M.A. Kotyk. – 3-e yzd., yspr. y dop. – Tallyn : Valhus, 1989. – 447 s.

6. Mykolaychuk M. Doslidzhennya kul'tury zvernennya za psykholohichnoyu dopomohoyu u student's'koyi molodi / M. Mykolaychuk, V. Karpenko // Praktychna psykholohiya ta sotsial'na robota : K., 2013. – 6. – S. 10-15.

7. Sotsyolohycheskyy opros pokazal, chto bol'shoe kolychestvo rossyyan psykholoham predpochytaet ekstrasensov y koldunov [Electronny resource] – Rezhym dostupa. – URL: <http://believeinlove.3dn.ru/publ/30-1-0-4378>.

8. Tretna amerykantsiv khodyt' do psykholohiv [Electronny resource] – Rezhym dostupa. – URL: <http://www.med2.ru/story.php?id=7520>.

9. Khlivna O. Indyvidual'no – psykholohichni kharakterystyky psykhichnoho zdorov'ya student's'koyi molodi / O. Khlivna // Osvita rehionu. Politolohiya. Psykholohiya. Komunikatsiyi. – 2011. – #3. – S. 257 – 262.

10. Benton S. A., Robertson J. M., Tseng W.-Ch., Newton F. B., Benton S. L. Changes in sounseling senter slient problems across 13 years // Professional Psychology: Research and Practice. – 2003. – Vol. 34, # 1. – R. 66-72.

11. Kitzrow M.A. The mental health needs of today's college students: challenges and recommendations // NASPA Journal. – 2003. – Vol. 41, # 1. – R. 167-181.

12. Wilson C. J., Rickwood D., Ciarrochi J., Deane F. Adolescent barriers to seeking professional psychological help for personal-emotional and suicidal problems // Conference Proceedings of the 9th Annual Conference for Suicide Prevention Australia, June 2002, Sydney [Electronny resource] – Rezhym dostupa. – URL: <http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1539&context=hbspapers>.

V.V. Vyshnovskyy Ready for university students to get psychological help.

The article opens all the relevance of the topics discussed different approaches to the concept of readiness, psychological readiness, preparedness components analyzed. The basic problem of college age, noticed the psychological characteristics of the individual in the student's age. These features of psychological assistance, basic components of psychological assistance and specific requests for psychological help students. It was found the main barriers and stereotypes that prevent students receive psychological help from a specialist. It was found that one of the factors of low readiness to receive psychological help is the dominance of negative social stereotypes of professional psychological help.

It is proved that college students are most vulnerable to stress factors that cause of mental equilibrium, the emergence of emotional and personal difficulties. It is concluded that the use of different forms of psychological care of the individual must be one of the points in the concepts of sectors of society and of psychological services Universities. The necessity not only to provide professional psychological help university psychiatric services, but also to carry out preventive and educational work.

Comments need to develop and implement programs of formation of psychological readiness aimed at overcoming social stereotypes and psychological barriers in the way of students seeking professional help and improve mental culture in general.

Key words: *readiness, psychological readiness, college students, psychological help, psychiatric services Universities, psychological barriers, psychological stereotypes.*

Отримано: 22.01.2015 р.

УДК 159.9:37.047

Л.В. Герман

**КОМУНІКАТИВНА СКЛАДОВА ЯК ВАЖЛИВИЙ
ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ**

Л.В. Герман. Комунікативна складова як важливий елемент професійно-психологічної підготовки правоохоронців. У статті висвітлюється значення психологічного компонента в професійній підготовці фахівців правоохоронної діяльності. Виокремлюються чинники успішного виконання завдань службової діяльності співробітників правоохоронних органів в межах міжособистісної взаємодії з різними категоріями населення.